

Projekt

z dniaZatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY POWIATU ZGIERSKIEGO**

z dnia 2024 r.

**w sprawie przyjęcia Powiatowego Programu Profilaktycznego dla Dzieci i Rodzin Zagrożonych
Zjawiskiem Przemocy Domowej w Powiecie Zgierskim na lata 2024 – 2030**

Na podstawie art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2022 r. poz. 1526 oraz 2023 r. poz. 572) oraz art. 6 ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 oraz z 2023 r. poz. 289 i 535) Rada Powiatu Zgierskiego uchwala co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Powiatowy Program Profilaktyczny dla Dzieci i Rodzin Zagrożonych Zjawiskiem Przemocy Domowej w Powiecie Zgierskim na lata 2024 – 2030 w brzmieniu określonym w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Zgierskiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu na tablicy ogłoszeń Rady Powiatu Zgierskiego oraz w Biuletynie Informacji Publicznej.

Załącznik do uchwały Nr
Rady Powiatu Zgierskiego
z dnia 2024 r.

Powiat ZGIERSKI

POWIATOWY PROGRAM PROFILAKTYCZNY DLA DZIECI I RODZIN ZAGROŻONYCH ZJAWISKIEM PRZEMOCY DOMOWEJ W POWIECIE ZGIERSKIM NA LATA 2024 – 2030

Spis treści

Wstęp	2
1. Podstawa prawna	5
2. Diagnoza	7
3. Cel główny	9
5. Realizacja celu poprzez poszczególne działania	10
7. Beneficjenci	12
8. Realizatorzy programu.....	12
9. Źródło finansowania	12
10. Monitoring i ewaluacja	13

Wstęp

Konwencja o prawach dziecka przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 roku wyraża przekonanie, że rodzina jako podstawowa komórka społeczeństwa oraz naturalne środowisko rozwoju i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci, powinna być otoczona niezbędną ochroną oraz wsparciem, aby mogła w pełnym zakresie wypełniać swoje obowiązki w społeczeństwie. Wspomniana Konwencja uznaje, że dziecko dla pełnego i harmonijnego rozwoju swej osobowości powinno wychowywać się w środowisku rodzinnym, w atmosferze szczęścia, miłości i zrozumienia. Jednocześnie ma na uwadze, że dziecko ze względu na swoją niedojrzałość fizyczną oraz umysłową wymaga szczególnej opieki i troski.

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku wskazuje, że Rzeczpospolita Polska zapewnia ochronę praw dziecka, a organy władzy publicznej zobowiązane są do ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją oraz że dziecko pozbawione opieki rodzicielskiej ma prawo do opieki i pomocy władz publicznych.

Ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku wskazuje, że pomoc społeczna jest tą dziedziną polityki społecznej państwa, której celem jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie same pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości, czyniąc jednocześnie odpowiedzialnymi za organizację pomocy społecznej, organy administracji rządowej i samorządowej wszystkich szczebli.

W rodzinie, gdzie stosowana jest przemoc, główne potrzeby dziecka: bliskość, bezpieczeństwo, zrozumienie, przytulenie, poczucie bycia kochanym, nie są zaspokajane. W rodzinie dysfunkcyjnej, gdy dziecko wyraża swoje potrzeby doświadcza agresji i odrzucenia przeżywając strach, smutek, gniew, żal, poczucie krzywdy, niesprawiedliwość i opuszczenia. Pomimo tego, że wyrażane emocje i uczucia są naturalne np.: gniew, złość są postrzegane przez dorosłych jako emocje negatywne i za przeżywanie ich dziecko jest ponownie karane. Dzieci szukają przyczyn doznawanej krzywdy. Uruchamiają wewnętrzne mechanizmy obronne, które pozwalają im wierzyć, iż przemoc wobec nich była słuszna, a czasem nawet właściwa. Większość jest przekonana, że zasługuje na bicie za swoje niewłaściwe zachowanie lub złamanie zasad panujących w domu. Biorą odpowiedzialność za przemoc.

Przemoc domowa może doprowadzić do tego, iż dzieci i młodzież w swoim rozwoju będą przejawiać wzrost zachowań demoralizujących. Powiatowy program profilaktyczny jest

dokumentem określającym cele i działania poprzez realizację oddziaływań profilaktycznych mających na celu ograniczenie skali przemocy oraz skutków stosowania przemocy w rodzinach na terenie powiatu.

Program jest opracowany i realizowany przez powiatowe centrum pomocy rodzinie (PCPR) na podstawie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej.

Głównym celem powiatowego programu profilaktycznego jest ograniczenie skali przemocy domowej poprzez:

- 1) podniesienie świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy domowej;
- 2) promowanie prawidłowych metod wychowawczych;
- 3) wzmacnianie kompetencji opiekuńczo – wychowawczych rodziców;
- 4) udzielanie pomocy rodzinom zagrożonym przemocą;

Działania profilaktyczne podejmowane w ramach powiatowego programu obejmuje:

- 1) kampanie informacyjne i edukacyjne;
- 2) szkolenia dla rodziców;
- 3) poradnictwo rodzinne;
- 4) interwencje kryzysowe;
- 5) wsparcie dla dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych przemocą.

Przykładowe działania profilaktyczne realizowane w ramach powiatowego programu to:

- 1) prowadzenie działań edukacyjnych w społeczności lokalnej na temat przemocy domowej i jej skutków poprzez przygotowanie i udostępnianie materiałów o charakterze informacyjnym;
- 2) organizacja programów profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży szkolnej;
- 3) współpraca z mediami w organizacji kampanii społecznych na temat przeciwdziałania przemocy domowej;
- 4) realizacja programów profilaktyczno – edukacyjnych dla rodzin w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych oraz podnoszących kompetencje opiekuńczo – wychowawcze poprzez udział w np.: zajęciach „Szkola dla rodziców”;
- 5) podejmowanie współpracy między instytucjami z zakresu prowadzenia działań profilaktycznych;
- 6) tworzenie telefonów zaufania i infolinii dla osób dotkniętych przemocą domową.

Realizacja powiatowego programu profilaktycznego przyczynia się do podniesienia świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy domowej, a także do wzmocnienia

kompetencji opiekuńczo – wychowawczych rodziców. Dzięki temu możliwe jest ograniczenie skali przemocy i poprawa warunków życia dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych przemocą.

W wyniku powyższego powstał Powiatowy Program Profilaktyczny dla Dzieci i Rodzin Zagrożonych Zjawiskiem Przemocy Domowej w Powiecie Zgierskim na lata 2024 – 2030.

1. Podstawa prawna

Na treść Powiatowego Programu Profilaktycznego dla Dzieci i Rodzin Zagrożonych Zjawiskiem Przemocy w Powiecie Zgierskim na lata 2024 – 2030 mają wpływ niżej wymienione akty prawne:

- 1) Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.);
- 2) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 z późn. zm.);
- 3) Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2022 r. poz. 1526 z późn. zm.);
- 4) Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 901 z późn. zm.);
- 5) Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2023 r. poz. 2809 z późn. zm.);
- 6) Uchwała Nr 205 Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2023 r. w sprawie ustanowienia Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024 – 2030 (M. P. z 2023 r. poz. 1232);
- 7) Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks Karny (Dz. U. z 2024 r. poz. 17);
- 8) Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla osób doznających przemocy domowej oraz wymagań kwalifikacyjnych wobec osób zatrudnionych w tych ośrodkach (Dz. U. z 2023 r. poz. 1158);
- 9) Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2023 r. poz. 1870);
- 10) Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 4 września 2023 r. w sprawie procedury postępowania Policji przy wykonywaniu przez pracownika socjalnego zapewnienia ochrony dziecku w razie zagrożenia jego życia lub zdrowia w związku z przemocą domową oraz podejmowaniu decyzji o zapewnieniu tej ochrony (Dz. U. z 2023 r. poz. 1807);
- 11) Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie Województwa Łódzkiego 2025 przyjęty uchwałą Nr XLVIII/580/22 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 27 września 2022 r. w sprawie przyjęcia Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie Województwa Łódzkiego 2025.

W zakresie podstaw prawnych wskazuje się zgodnie z art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, że do zadań własnych powiatu należy w szczególności:

- 1) opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
- 2) opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
- 3) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
- 4) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej.

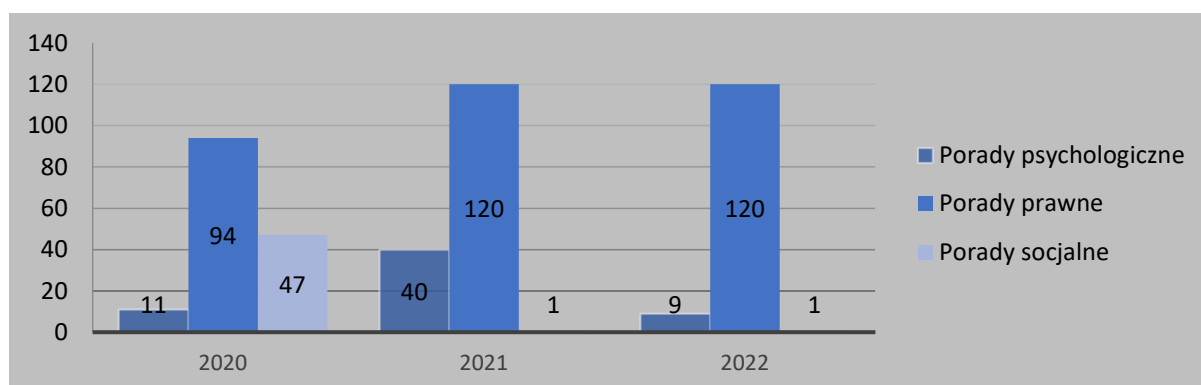
2. Diagnoza

Każda przemoc to przestępstwo i należy jej przeciwdziałać poprzez szeroką profilaktykę, informację, edukację społeczeństwa, a także uwrażliwianie na to zjawisko pracowników ochrony zdrowia, pracowników socjalnych, nauczycieli, policjantów i wszystkich, którym leży na sercu dobro osób doznających przemocy.

Osoby doświadczające przemocy ze strony osoby bliskiej mogą i korzystają ze specjalistycznego wsparcia w postaci porad prawnych, socjalnych, pedagogicznych oraz psychologicznych, które w swojej działalności oferują ośrodki pomocy społecznej. Ponadto rodziny borykające się z sytuacjami kryzysowymi korzystają ze wsparcia w Punkcie Interwencji Kryzysowej działającego przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Zgierzu.

Na podstawie danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Zgierzu sporządzono wykres udzielonej specjalistycznej pomocy świadczonej w Punkcie Interwencji Kryzysowej (PIK):

(Wykres nr 1) Liczba udzielonego specjalistycznego wsparcia w PIK

Jak wynika z powyższego wykresu najczęstszą formą, z której korzystali mieszkańcy powiatu zgierskiego, jest poradnictwo prawne. W latach 2021 i 2022 z porad prawnych łącznie skorzystało 240 osób. W 2020 roku z porad prawnych w ramach PIK skorzystało 94 osób, co stanowi 61,84% całkowitej liczby osób, którym udzielono wsparcia. Natomiast w roku 2021 liczba ta wzrosła do wartości 74,5%, a w roku 2022 do wartości 92,31% ogólnej liczby udzielonego wsparcia w ramach PIK.

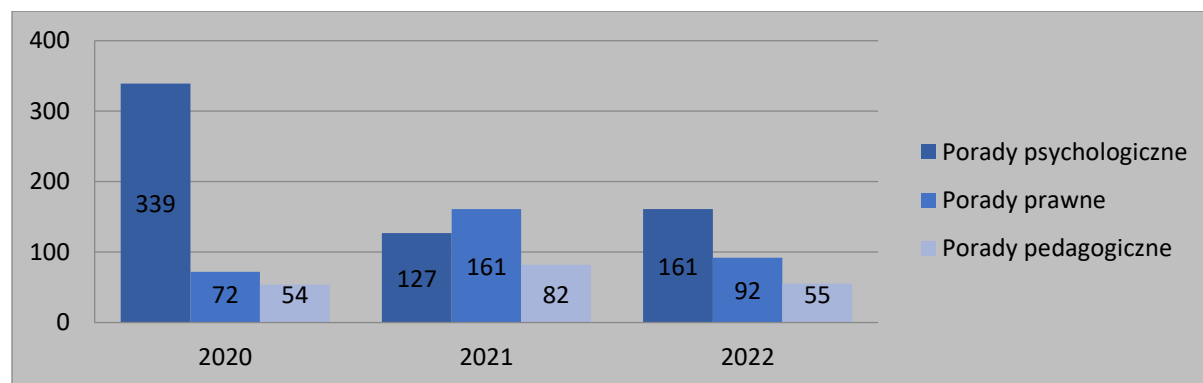
Z porad psychologicznych najwięcej osób skorzystało w 2021 roku, liczba ta wynosiła 24,84% udzielonych specjalistycznych porad w ramach PIK. W 2020 roku zanotowano mniejszą liczbę – 7,24%, a w 2022 roku nastąpił spadek do wartości 6,87% liczby ogólnej udzielonego specjalistycznego wsparcia w ramach PIK.

Poradnictwo socjalne w 2020 roku stanowiło 30,92% ogólnej liczby udzielonego specjalistycznego wsparcia. Najprawdopodobniej przyczyną wysokiego zainteresowania

wsparciem poradami socjalnymi była panująca pandemia SARS-CoV-2. Kolejne lata 2021 i 2022 odnotowały minimalne zainteresowanie tego typu wsparciem (2021 r. – 0,63%, 2022 r. – 0,82%).

Mieszkańcy powiatu zgierskiego korzystają z poradnictwa prawnego, psychologicznego oraz pedagogicznego świadczonego przy ośrodkach pomocy społecznej.

(Tabela nr 2) Liczba udzielonego specjalistycznego wsparcia przez ośrodki pomocy społecznej.

Na powyższym wykresie można zaobserwować, iż ogólna liczba udzielonego specjalistycznego wsparcia przez ośrodki pomocy społecznej w latach 2020 – 2022 wykazywała tendencję spadkową z 465 porad do 308 w roku 2022 co stanowi 33,76%.

Najwięcej osób skorzystało z porad psychologicznych w roku 2020, które stanowiły 72,90% ogólnej liczby udzielonego wsparcia w danym roku. Kolejne lata 2021, 2022 odnotowały spadek zainteresowania poradami psychologicznymi (2021 – 34,32%, 2022 – 52,27%) w stosunku do ogólnej liczby udzielonego wsparcia w ww. latach.

Porady prawne w roku 2020 stanowiły 15,48% ogólnej liczby udzielonego wsparcia. W roku 2021 zanotowano wzrost zainteresowania poradami prawnymi do wartości 43,51% ogólnej liczby udzielonego wsparcia. Natomiast w 2022 roku nastąpił spadek zainteresowania tą formą pomocy do wartości 29,87% ogólnej liczby udzielonego wsparcia.

Mieszkańcy powiatu zgierskiego wykazywali najmniejsze zainteresowanie poradnictwem pedagogicznym (rok 2020 – 11,62%, 2021 – 22,17% i 2022 – 17,8% ogólnej liczby wsparcia w danych latach).

Świadczone wsparcie dla mieszkańców powiatu zgierskiego zarówno w PIK, jak i ośrodkach pomocy społecznej dotyczyło: nagłego kryzysu związanego ze śmiercią osoby bliskiej, przeżywaniem etapów żałoby, zarówno u dzieci jak i dorosłych, zmniejszonego kontaktu z rówieśnikami, stanów obniżonego nastroju u dzieci, stanów depresyjnych, jak również psychologowie interweniowali w sprawach izolacji społecznej wprowadzonych na czas pandemii trwającej w 2020 roku. Mieszkańcy powiatu zgierskiego mogą korzystać z porad pedagogicznych. Udzielana pomoc ma postać jednorazowej porady lub cyklu spotkań

z pedagogiem, mających na celu wspomaganie rodziców w radzeniu sobie z szeroko pojętymi trudnościami wychowawczymi. Wsparcie dotyczy między innymi uświadamiania prawdopodobnych źródeł nieprawidłowości, korygowania metod wychowawczych, budowania kontaktu z dzieckiem, radzenia sobie z własnymi emocjami związanymi z ponoszeniem porażek w egzekwowaniu norm i zasad. Pomoc pedagogiczna, w zależności od potrzeb czy oczekiwań klienta, może dotyczyć wypracowania optymalnego sposobu zachowania w konkretnej sytuacji związanej z funkcjonowaniem dziecka lub rodziny, czy też stworzenia kompleksowego systemu wychowawczego.

W 2020 roku PIK działający przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Zgierzu uruchomił telefon wsparcia, gdzie świadczona była doraźna pomoc. Liczba osób, które skorzystało z tej formy pomocy wpisana jest w ogólną liczbę porad psychologicznych.

W ramach działań profilaktycznych realizowanych przez ośrodki pomocy społecznej rokrocznie prowadzone były działania z zakresu: przeciwdziałania przemocy poprzez prowadzenie i realizację programów, projektów, udział w kampaniach społecznych emitowanych w lokalnej TV, rozpowszechnianie plakatów, ulotek, informatorów na temat przemocy i miejsc świadczonej pomocy dla ofiar przemocy domowej, które będą nadal kontynuowane.

3. Cel główny

Realizacja działań o charakterze profilaktycznym, mających na celu podniesie świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy domowej.

5. Realizacja celu poprzez poszczególne działania

1.	Podejmowanie działań edukacyjnych, profilaktycznych w celu zwiększenia świadomości społeczności lokalnej na zjawisko przemocy domowej.		
	DZIAŁANIE	WSKAŹNIKI	PODMIOT ODPOWIEDZIALNY
	1. Prowadzenie działań edukacyjnych w społeczności lokalnej na temat przemocy domowej i jej skutków poprzez przygotowanie i udostępnianie materiałów o charakterze informacyjnym.	- liczba przeprowadzonych pogadanek, prelekcji na temat przemocy, - liczba udostępnionych informatorów, plakatów, ulotek.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Miejskie/Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej, Poradnie Psychologiczne – Pedagogiczne, Policja.
	2. Organizacja programów profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży szkolnej.	- liczba zorganizowanych programów, - liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w programie.	
	3. Współpraca z mediami w organizacji kampanii społecznych na temat przeciwdziałania przemocy domowej.	- liczba przeprowadzonych kampanii.	
	4. Realizacja programów profilaktyczno – edukacyjnych dla rodzin w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych oraz podnoszących kompetencje opiekunów – wychowawców poprzez udział w np.: zajęciach „Szkoła dla rodziców”.	- liczba zrealizowanych programów, - liczba osób uczestniczących w „Szkole dla rodziców”, - liczba uczestników programów.	
	5. Podejmowanie współpracy między instytucjami z zakresu prowadzenia działań profilaktycznych.	- liczba wspólnie zorganizowanych przedsięwzięć. - liczba biorących udział.	

6. Tworzenie telefonów zaufania i infolinii dla osób dotkniętych przemocą domową.	- liczba udzielonych porad.	PCPR	2024 – 2030
---	-----------------------------	------	-------------

7. Beneficjenci

Program skierowany jest do:

- 1) rodzin i osób zagrożonych zjawiskiem przemocy;
- 2) osób dotkniętych przemocą domową;
- 3) osób stosujących przemoc domową;
- 4) społeczności lokalnej.

8. Realizatorzy programu

Realizatorem programu jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zgierzu przy udziale:

- 1) Starostwa Powiatowego w Zgierzu;
- 2) Komendy Powiatowej Policji, Komisariatów Policji z terenu powiatu zgierskiego;
- 3) Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu powiatu zgierskiego;
- 4) Zespołów Interdyscyplinarnych, grup diagnostyczno – konsultacyjnych z terenu powiatu zgierskiego;
- 5) Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych z terenu powiatu zgierskiego;
- 6) Poradni Psychologiczno – Pedagogicznych z terenu powiatu zgierskiego;
- 7) Prokuratury w Zgierzu;
- 8) Sądu Rejonowego w Zgierzu;
- 9) Organizacji pozarządowych działających na rzecz rodziny.

9. Źródło finansowania

Zakres realizacji zadań ujętych w programie będzie zależeć od środków finansowych samorządu, instytucji, jak i poszczególnych organizacji pozarządowych. Część zadań zapisanych w programie może być realizowana ze środków budżetu Wojewody.

10. Monitoring i ewaluacja

Monitoring Powiatowego Programu Profilaktycznego dla Dzieci i Rodzin Zagrożonych Zjawiskiem Przemocy Domowej w Powiecie Zgierskim na lata 2024 – 2030 odbywać się będzie na podstawie corocznych sprawozdań z realizowanych celów.

Informacje te będą przedstawione Zarządowi Powiatu Zgierskiego w corocznym sprawozdaniu.

Ewaluacja programu będzie przebiegała w oparciu o analizę i interpretację zebranych danych własnych oraz danych pozyskanych od współpracujących instytucji pomocowych. Pozyskane dane umożliwią ocenę wartości programu oraz pomogą w dalszym planowaniu jego realizacji i rozwoju działań. Analiza danych pozwoli na sprawdzenie skuteczności i efektywności przyjętych założeń. Program stanowi dokument otwarty i zmienny. Wobec tego, można go modyfikować wraz ze zmieniającymi się potrzebami, przepisami prawnymi oraz środkami finansowymi.

Uzasadnienie

Konieczność przyjęcia przez Radę Powiatu stosownej uchwały wynika z obowiązków nałożonych przez ustawodawcę w ustawie z dnia 29.07.2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej zgodnie z art. 6 ust 2 pkt 2 ww. ustawy do zadań własnych powiatu należy opracowanie u realizacja programów służących działaniom profilaktycznym w zakresie Przeciwdziałaniu Przemocy Domowej.

Biorąc to pod uwagę zasadne jest przyjęcie niniejszego programu.